

HRVATSKI

Godina XXIII, broj 31

8. kolovoza 2013.

cijena 200 Ft

Komentar

Biciklom po Europi

Prije nekoliko godina pokraj glavne ceste i na cesti koja prolazi kroza Santovo, začuđeno sam otkrio nove, za mene nepoznate biciklističke putokaze. Pitao sam se: otkuda, zbog čega, i za koga, jer biciklističkim stazama ni traga ni glasa. Tko će voziti bicikl dunavskim nasipom, i asfaltnom cestom „opasnom za život”. Nije prošlo mnogo vremena, a kroza selo su počeli prolaziti biciklisti. Nepoznati stranci, usamljeno, u društvu ili pak obiteljski, obično se zanimajući za najbliži smještaj, gostionicu, trgovinu...

U posljednje vrijeme sve je više cikloturista ili, ako hoćete, avanturista, na Dunavskoj biciklističkoj ruti, od izvora do ušća, koja i u Mađarskoj prolazi duž Dunava od austrijsko-mađarske do mađarsko-hrvatske i mađarsko-srpske granice, s više alternativnih ruta. Prelazeći preko Mohača, jedna od alternativnih ruta preko Kuljketa vodi u Hrvatsku, a druga preko Santova u Srbiju. Njome se ne koriste samo Europljani nego i biciklisti s drugih kontinenata, pa i iz najudaljenijih krajeva svijeta.

Tako sam sreo usamljenog Japanca do kože pokislog kako u središtu naselja pije topli čaj. Reče mi kako je zrakoplovom doputovao u Budimpeštu, unajmio bicikl kojim će se preko Santova voziti do Rumunjske, odande pak zrakoplovom u Zagreb, a zatim se vratiti u Zemlju Izlazećeg Sunca. Riječ je o državnom službeniku koji je odlučio odmor provesti biciklom po Europi. Na Graničnom prijelazu Santovo–Bački Breg sreo sam i dva biciklista iz Južnoafričke Republike. Jedan od njih reče mi kako se bavi poljoprivredom, a za odmor je odabrao put biciklom po Europi.

EuroVelo zajednički je plan Europske mreže biciklističkih staza i Europskoga biciklističkog saveza s 12 biciklističkih ruta koje prožimaju Europu. Od ukupno 60 tisuća kilometara izgrađeno je više od 20 tisuća kilometara biciklističkih staza. Oslanjajući se na već izgrađene biciklističke staze (u Mađarskoj prilično slabo izgrađene), Mađarskom prolaze dvije rute, na dionici zapad–istok EuroVelo 6 od Atlantskog oceana do Crnog mora, i na ruti sjever–jug EuroVelo 11 od Sjevernog rta u Norveškoj do Atene u Grčkoj.

Međunarodni cikloturizam sve je omiljeniji, a mogao bi potaknuti i mjesno stanovništvo da se više koristi biciklom u svakodnevnom prometovanju. Sve to otvara i mogućnosti na polju razvoja turizma i turističkih usluga, koje baš i nisu na razini.

Pitanje je samo, koliko ćemo se znati koristiti novim mogućnostima, novim izazovima. Još više, kada će naši državni službenici, poljoprivrednici, pa i ljudi drugih profesija, umjesto omiljenih putovanja autom i zrakoplovom, krenuti na put biciklom po Europi. Kada će prepoznati da za odmor, za razonodu i zabavu postoje i drugi, ništa manje ljepši i zanimljiviji načini. Uz to i izazovnije, zdraviji...

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Nedavno sam čitala zanimljiv napis o ulozi nacionalnih simbola u funkcioniranju suvremene države, u kojem je zaključeno kako je pitanje nacionalnog ponosa, domoljublja ili patriotizma te odnosa prema nacionalnim simbolima nacionalno pitanje od iznimne važnosti u svakoj normalnoj demokratskoj državi... Mi, mađarski državljani, pripadnici hrvatskoga naroda u Mađarskoj, svjesni smo kako i mađarska

odgovornoga građanskog ponašanja i poštovanja prema prošlosti i svojoj sadašnjosti, budućnosti... Države, (pa i zajednice) slave državnim svečanostima, memorijalnim, političkim skupovima, koncertima i piknicima svoju povijest, političku tradiciju, nacionalne uspjehe, i šire patriotizam, nužan za izgradnju samosvjesne i uspješne zajednice u globaliziranome svijetu» piše Božo Skoko dodajući kako mudri političari s

„Sretan Ti Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, Hrvatska, dan koji slaviš 5. kolovoza svake godine kao spomen na pobjedu u Domovinskom ratu. Jedan od rijetkih državnih praznika koji živi u narodu, zaključuje Skoko.”

država slavi svoje datume, koje slavimo i mi, datume, prave nacionalne simbole okupljanja svih državljana Mađarske. Vidimo i što se događa u matičnoj nam domovini, a vidljivo je kako hrvatska zajednica u Mađarskoj boluje od manjka nacionalnih simbola oko kojih bi se okupljala, koje bi svi zajedno obilježavali i doživljavali kao svoje. Izuzetak je Državni dan Hrvata koji se seli iz regije u regiju poprimajući sve više regionalni karakter. Nedostaju zajednički simboli. U okupljanju zajednice oko «simboličnih datuma» potrebne su aktivnosti svih segmenata koji čine istu zajednicu i konsenzus. Potrebna je stanovita euforija u samoj zajednici, oko blagdana i praznika koje ćemo svi mi osjećati i slaviti kao svoje. Ne tek proslave dana sela, folklorna okupljanja, sijela, prela, festivali... To su tek zabave. Čitam u spomenutom napisu (...) «patriotizam i hrvatske vrijednosti postaju put (...) njih se banalizira i smatra ih se nevažnim u funkcioniranju države. Slavljenje nacionalnih praznika dio je

iznimnom odgovornošću pristupaju vlastitim vrednotama, tradiciji, državnosti i simbolima. Dio je to odgovornosti prema vlastitom narodu, povijesti... i simbolima. Domoljublje je bitno za državu, zajednicu, i za njihove nacionalne interese... Tako Božo

Skoko piše kako u knjizi «Crveni vrbac» bivšega djelatnika CIA-e Jacsona Matthewsua u dijelu o regrutiranju suradnika u pojedinim državama, čita kako je u biti u potencijalnom suradniku njegovo domoljublje. Osobu je potrebno uvjeriti da zanemari vlastite stavove o domoljublju. «Pošto potencijalni suradnik postane potpuno ravnodušan prema svojoj državi i njezinim nacionalnim interesima, dovoljno je zaigrati na jedan od pet motivirajućih čimbenika – novac, ideologija, savjest, ego ili seks.» Nisu svi oni kojima je domoljublje na usnama domoljubi i u srcu. Domoljublje se pokazuje djelom! Ali i simbolika ima snažnu poruku, zaključuje Skoko.

Sretan Ti Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, Hrvatska, dan koji slaviš 5. kolovoza svake godine kao spomen na pobjedu u Domovinskom ratu. Jedan od rijetkih državnih praznika koji živi u narodu, zaključuje Skoko.

Branka Pavić Blažetin

SELURINCE – Na 20. Međunarodnom sajmu poljoprivrede «Gazdanapok» u tom gradu, od 9. do 11. kolovoza 2013. god., temeljem Sporazuma o suradnji ŽK Virovitica i Baranjskoga županijskog poduzetničkog središta u Pečuhu, u organizaciji i provedbi ŽK Virovitica izlagat će na osnovi reciprociteta (Mađari izlažu na sajmu «Viroexpo» u Virovitici) deset izlagača iz Virovitičko-podravke i jedan iz Osječko-baranjske županije. (hgk.hr)

Aktualno

JAVNI NATJEČAJ

Dodatno očitovanje Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj, sukladno člancima 33. i 35. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (NN 124/11 i 16/12) i Odluci predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske o raspodjeli financijskih sredstava namijenjenih hrvatskoj manjini u inozemstvu za 2013. godinu (Klasa: 023-01/13-01/06, Urbroj: 537-13-02) raspisalo je **JAVNI NATJEČAJ** za prijavu programa i projekata udruga i ustanova hrvatske nacionalne manjine radi ostvarenja financijske potpore za 2013. g. Više u Hrvatskom glasniku broj 25. od 27. lipnja, 3. str.

Ovoga puta Uredništvo Hrvatskoga glasnika donosi dodatno očitovanje Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, vezano uz mogućnost financiranja projekata hrvatskih samouprava u Mađarskoj. Pismo je Uredništvu dostavio Ured HDS-a.

REPUBLIKA HRVATSKA

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Trg hrvatskih velikana 6,
10000 Zagreb

Tel.: (385 1) 6444-666; Fax: (385 1) 6444-677

E-mail: ured@hrvatiizvanrh.hr

Klasa: 016-02/13-07/14

Urbroj: 537-03-01-2-13-02

Zagreb, 18. srpnja 2013.

VELEPOSANSTVO REPUBLIKE

HRVATSKE U MAĐARSKOJ

n/r g. Gordana Grlića Radmana, veleposlanika

Poštovani gospodine Grliću Radmane,
nastavno na Vaš dopis od 10. srpnja 2013. godine (klasa: 016-02/13-07/67; urbroj: 521-HUN-01-13-01), a u svezi s financiranjem hrvatskih samouprava u Mađarskoj u 2013. godini, dostavljamo Vam traženo mišljenje:

S obzirom da se radi o specifičnom ustroju manjinskih institucija, odnosno po novom Ustavu Mađarske i Zakonu o nacionalnim zajednicama – manjine su definirane kao zajednice – takav zakonodavni okvir određuje i način ostvarivanja prava svih nacionalnih zajednica, pa tako i hrvatske zajednice u Mađarskoj, smatramo da hrvatske državne uprave ispunjavaju ciljeve natječaja.

Ciljevi su natječaja osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u domicilnoj državi u ostvarivanju manjinskih prava, pogotovo etničku, vjersku, kulturnu i jezičnu samosvijest kako bi je učinili punopravnim čimbenikom domicilne države.

Posebice bismo naglasili da se financiraju projekti hrvatskih državnih samouprava u Mađarskoj (ne financiraju se samouprave kao predstavnice tijela u sustavu mađarskih tijela vlasti, već projekti hrvatskih državnih samouprava) koji su od krucijalnog interesa za očuvanje hrvatske zajednice na širem području Mađarske gdje su nastanjeni Hrvati.

Nastavno na iznijeto Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske podržava projekte, bez obzira na pravni status Hrvata u domicilnim državama.

S poštovanjem,

PREDSTOJNIC
mr.sc. Daria Krstičević, dipl. iur.

Aktualno

Umalo 160 milijuna forinti potpore programima scenske umjetnosti

Na raspisanom natječaju za kazališta i plesne skupine te za podupiranje istaknutih umjetničkih ciljeva između 203 natjecatelja raspodijeljen je iznos od 158 milijuna forinta. Odluku je tri tjedna prije isteka roka natječaja donio državni tajnik za kulturu pri Ministarstvu ljudskih resursa János Halász. Narečeno Ministarstvo svake godine raspisuje nadmetanje za društva scenske umjetnosti, 2013. godine u šest kategorija. Nakon više godina ponovno se moglo natjecati za tuzemna i inozemna gostovanja, te nakon trogodišnje stanke i za kazališne odgojne programe.

Temeljem pristiglih molba i traženih iznosa te imajući u vidu i prijedlog stručnoga odbora, donositelj odluke presvrstao je okvirne financijske izvore što je rezultiralo veću potporu za kazališne odgojne programe, za državna gostovanja kazališnih predstava i plesnih produkcija. Ugovore s uspješnim natjecateljima, za ostvarenje programa od 1. lipnja 2013. do 15. svibnja 2014. godine, sklapa Ravnateljstvo Nacionalnog kulturnog fonda (Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága) te također i dodijeljeni iznos dostavljuje narečeni fond.

Pri NKA u kategoriji nove kazališne predstave uspješno se natjecalo pečuško Hrvatsko kazalište za predstavu na hrvatskome jeziku „Crvenkapice, gdje si?“ redatelja Edija Majarona, dodijeljen je iznos od 800 tisuća forinti, te također za tradicionalnu ljetnu manifestaciju Pečušku državnu smotru kazališta za koje je dodijeljen iznos od 30 milijuna forinti. Od narečenog fonda za objavljivanje dvojezičnog (hrvatsko-mađarskog) izdanja Zvonimira Ivkovića „Kazališne veze Pečuha i Osijeka“ pečuškom Hrvatskom kazalištu izdvojen je iznos od 400 tisuća forinti, za Kulturno-umjetničko društvo Tanac za tiskanje monografije Józsefa Szávaia „Tanac 25, povijest jednog plesnog ansambla“ dobilo je 30 tisuća forinti; autorici Editi Bencze Lőrinc iz Stolnoga Biograda za monografiju „Hrvatska od proglašenja neovisnosti do pristupa Europskoj Uniji“ izdvojeno je 400 tisuća forinti; Gradu Mohaču za tradicionalnu manifestaciju „Ophod bušara 2014. godine“ četiri milijuna forinti, a Neprofitnom d. o. o. za komunikaciju i marketing u Baji za 18. Fišijadu također četiri milijuna forinti.

k. g.

Temeljem 20/A. §-a XXXIII. članka zakona o pravnom položaju javnih djelatnika iz 1992. g., Hrvatski dječji vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležu u Pečuhu raspisuje

NATJEČAJ

za popunu radnoga mjesta nastavnika matematike, te za izvršenje zadatka odgajatelja na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Radni odnos: za neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu.

Plaća: mjerodavan je XXXIII. zakon o pravnom položaju javnih djelatnika iz 1992. g.

Uvjeti natječaja:

diploma s visoke škole, struka: matematika – hrvatski jezik državni jezični ispit visokoga stupnja iz hrvatskoga jezika C tipa znanje hrvatskoga jezika na stupnju materinskog jezika najmanje pet godina iskustva u podučavanju matematike osnovni stupanj poznavanja programa MS Office mađarsko državljanstvo potvrda o nekažnjivosti.

Stupanje u radni odnos: nakon donošenja odluke o natječajima.

Natječaj je otvoren do 19. kolovoza 2013.

Rok odluke o natječajima: 21. kolovoza 2013.

Način prijave: poštom na adresu Miroslav Krleža Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium 7624 Pécs, Szigeti út 97 (moli-mo da na omotnici naznačite identifikacijski broj natječaja 97/2013, odnosno djelokrug – nastavnik).

Ostale informacije možete dobiti na web-stranici ustanove www.krleza.sulinet.hu ili kod ravnatelja Zoltana Gabora Győrvárja na telefonskom broju +36202825087.

KAČMAR – U suorganizaciji Seoske, Hrvatske i Njemačke samouprave te Bunjevačke kulturne udruge «Neven», 10. rujna, povodom blagdana Velike Gospe, priređuje se Susret žitelja i bivših Kačmaraca na kačmarskoj Vodici. Cjelodnevni program počinje u 10 sati misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje u kapelici posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije predvodi tavankutski župnik Franjo Ivanković. Slijedi mađarsko-njemačka misa koju od 11 sati služi kačmarski župnik Ferenc Nyírő. Nakon zajedničkog ručka, od 13 sati priređuje se Susret narodnosnih crkvenih zborova. Sudjeluju: subotički Katedralni zbor «Albe Vidaković», zborovođa Miroslav Stantić, kantor; kačmarski Pjevački zbor, voditeljica Margita Tupčija Išpanović. U mjesnom domu kulture, s početkom u 15.30 je otvorenje izložbe slamarskih slika Eve Dikan, a u 16 sati predstavljanje knjiga dr. Lászlóa Nebojszka i dr. Antala Zorna, razgovor vodi József Láng. U 18 sati u središnjem parku naselja počinje žetvena svečanost „Dužijanca“, a u 20 sati bal.

BELEZNA – U šumi blizu toga mjesta nekada se nalazila utvrda Novi Zrin, koju je dao izgraditi Nikola Zrinski, međutim nije se znalo njezino točno mjesto, naime Turci su je savnili sa zemljom. Prije osam godina budimpeštanska Vojna akademija „Nikola Zrinski“, u suradnji sa Županijskim muzejom Zalske županije, započela je iskopavanja na tome mjestu. Od 2006. godine svako ljeto Akademijini studenti i djelatnici Muzeja iskopavaju, pa su tako i ove godine u zadnjem tjednu srpnja boravili na terenu i tražili dokaze postojanja utvrde. Zahvaljujući tom radu, arheolozi su uspjeli ustanoviti njezino točno mjesto, pronađeni su razni predmeti, meci, topovske kugle. Od pronađenih predmeta u Belezni je uređena stalna izložba o povijesti Novoga Zrina. Ovog ljeta pod vodstvom arheologa dr. Lászlóa Vandora pronađeni su 350 godina stari drveni temelji zidine, stupci nekadašnje kule. Utvrda je bila izgrađena od materijala koji su bili na raspolaganju, tako su osnovni materijali bili zemlja i drvo. Arheolozi već godinama traže zdenac spomenute utvrde, naime prema arheologu dr. Lászlóu Költőu, taj je zdenac krasila zlatna kupola Sulejmanova groba, koju je Nikola Zrinski dao donijeti prilikom čuvene zimske vojne, no pošto je razorena novozrinska utvrda, Turci su u taj zdenac bacili mnoštvo vojnika. Družina generala dr. Józsefa Padanyia specijalnim uređajima pronašla je i nekoliko metalnih predmeta. Prema pretpostavkama, zdenac koji se traži, nalazi se negdje u blizini postavljenoga spomenika. Premda ove godine nije pronađen, iduće ljeto nastavit će iskopavanja.

Petar Margić glavni ravnatelj Tajništva Dunavske komisije

Na 80. sjednici Dunavske komisije u Budimpešti za glavnog ravnatelja Tajništva Dunavske komisije izabran je predstavnik Republike Hrvatske, kapetan Petar Margić. On je diplomirani inženjer prometa i dosadašnji savjetnik za nautička pitanja u Tajništvu Dunavske komisije, pa je njegovo imenovanje velik uspjeh za Hrvatsku i ujedno priznanje struci vezano za unutarnju plovidbu.

Prvi zdesna kapetan Petar Margić, glavni ravnatelj Tajništva Dunavske komisije

Napomenimo kako je tajnik Dunavske komisije veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, stalni predstavnik Republike Hrvatske u Dunavskoj komisiji.

Glavni zadaci Dunavske komisije jesu aktivnosti koje se odnose na zakonske odredbe i razvoj slobodne dunavske plovidbe komercijalnih tokova pod zastavama, u skladu s interesima i suverenitetom zemalja potpisnica Beogradske konvencije, te jačanje i razvoj gospodarskih i kulturnih odnosa spomenutih zemalja i zemalja nečlanica.

Članice Dunavske komisije jesu Austrija, Bugarska, Mađarska, Njemačka, Moldavija, Rusija, Rumunjska, Srbija, Slovačka, Ukrajina i Hrvatska.

Dunavska komisija jedna je od najstarijih međunarodnih organizacija u Europi koja gotovo 150 godina skrbi o pravnoj regulativi, slobodnoj plovidbi i razvoju gospodarstva zemalja koje povezuje ova druga po veličini rijeka u Europi. Povodom imenovanja i stupanja na dužnost od 1. srpnja Petra Margića, veleposlanik Gordan Grlić Radman organizirao je prijam 11. srpnja 2013.

Prijamu, organiziranom s financijskom potporom Tajništva Dunavske komisije, odazvali su se predsjednica DK Biserka Beniševa, potpredsjednik DK Alexander Codreanu, glavni ravnatelj Tajništva Dunavske komisije Petar Margić, bivši glavni ravnatelj István

Valkar, predsjedatelj pripremnog odbora za reviziju Beogradske konvencije o Dunavskoj komisiji Csaba Pakozdi, te članovi Tajništva Dunavske komisije. Prijamu su nazočili i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, predsjednik Mađarsko-hrvatske parlamentarne skupine prijateljstva György Csóti, predstavnici Hrvata u Mađarskoj, predstavnici hrvatskih tvrtka...

Domaćin druženja Gordan Grlić Radman izrazio je zadovoljstvo što je imenovanjem kapetana Petra Margića Republika Hrvatska prvi put preuzela dužnost glavnog ravnatelja Tajništva, te izrazio uvjerenje kako će kapetan Margić svojim znanjem i iskustvima uvelike pridonijeti daljnjem unapređenju rada Dunavske komisije.

„To je kruna moje karijere. Mislim da ne postoji više što bi mogao zaželjeti čovjek kao ja koji je kapetan na brodovima unutarnje plovidbe.“ – reče nam kapetan Margić.

Obraćajući se nazočnima, predsjednica Dunavske komisije gđa Beniševa zaželjela je kapetanu Margiću mnogo uspjeha u radu, te najavila već za rujna ove godine održavanje sastanka predstavnika DK i brodarskih tvrtka poradi unapređenja režima plovidbe na Dunavu, a kazala je kako su u planu i razgovori s Europskom komisijom o mogućnostima zajedničke suradnje i usklađivanja propisa.

„Hrvatska nadohvat ruke”

Hrvatska samouprava grada Selurince 29. lipnja 2013. g. u popodnevним satima u gradskom Središtu za kulturu, na tamošnjoj otvorenoj pozornici i dvorištu organizirala je program pod naslovom „Hrvatska nadohvat ruke” ili „28. članica Europske Unije”, gastronomsko, turističko i kulturno druženje priređeno povodom punopravnoga članstva Republike Hrvatske u Europskoj Uniji, od 1. srpnja 2013. g. Program je započeo nakon primanja gostiju, čemu je slijedilo kušanje hrvatskih tradicionalnih jela, međudobno je bilo predstavljanje turističkih agencija, hotela i privatnih smještaja, akcijske ponude. Na poziv selurinskoga gradonačelnika Marka Győrvárija, u Selurincu je toga popodnevna boravio župan Virovitičko-podravskе županije Tomislav Tolušić, koji je nazočio programu spomenute priredbe. Naime u sklopu EU projekta „Drava4Enjoy”, ukupne vrijednosti 2.115.972,33 eura.

IPA projektu Turističkoj zajednici Virovitičko-podravskе županije, partneri su grad Selurince i Razvojna agencija VIDRA. Projekt je najveći projekta III. poziva na natječaj

IPA CBC HU-HR 2007–2013

U gradskom Središtu za kulturu, otvorena je izložba radova i proglašeni su najbolji radovi likovnog natječaja što ga je raspisala selurinska Hrvatska samouprava pod nazivom „Ja sam već bio u Hrvatskoj”. Nagrade najboljima, prosudbom ocjenjivačkog suda, dodijelili su predsjednica tamošnje Hrvatske

samouprave Jelica Moslavac i zastupnik Hrvatske samouprave Gabor Győrvári. Prvo mjesto osvojila je Dóra Horváth, drugo Klaudia Lévai, treće Benjámín Schmidt, a posebna nagrada pripala je Kamili Tóth-Kuti. Potom su učenici 6C razreda selurinske osnovne škole, koji su sudjelovali natjecanju i kojima je tamošnja Hrvatska samouprava omogućila boravak u Hrvatskoj na otoku Viru, u ime svoga razreda predstavnicima Hrvatske samouprave u znak zahvalnosti predali prekrasan fotoalbum s fotografijama njihova boravka na spomenutom otoku.

Slijedio je folklorni program kukinjskoga KUD-a „Ladislav Matušek“, koji je publici predstavila članica KUD-a Milica Klaić Taradija, a nakon programa druženje u Anna Baru.

Branka Pavić Blažetin

TILUŠ, LEGRAD – Dana 28. srpnja u tome mjestu na proštenje Sv. Ane bio je otvoren privremeni granični prijelaz na rijeci Dravi kod ušća Mure u Dravu. I 1994. godine Općina Legrad i naselje Tiluš potakli su da se godišnje dva puta otvori granični prijelaz na Dravi kod mjesta gdje je i nekoć prelazila skela. Otvaranje tijekom ljeta na Sv. Anu ima ponajprije turističko, a u jesen vjersko značenje, naime na Sv. Mihajla Legradani hodočaste u kapelicu, koja je do 1949. g. pripadala njihovoj općini. Prilikom otvaranja granice, u Tilušu priređen je kulturni program, a u Legradu gastronomska manifestacija „Čardaš na Halas čardi“. U sklopu manifestacije organiziran je cjelodnevni zabavni program: roštiljada, vožnja brodom i čamcima po Muri i Dravi, glazba, ples, čardaš i prikaz starih zanata.

IZVAR, BRLOBAŠ – U travnju 2013. godine počela je provedba ekoturističkog projekta koji sufinancira Europska Unija u sklopu IPA prekograničnog programa Mađarska–Hrvatska, a ukupna vrijednost projekta iznosi 1.021.266,70 eura. Područje provedbe projekta jesu četiri zaštićena područja: Park prirode Kopački rit, Park prirode Papuk i Regionalni park Mura–Drava u Hrvatskoj te Nacionalni park Dunav–Drava u Mađarskoj. Cilj je projekta osigurati model održivoga gospodarskog razvoja i upravljanja prirodnim zalihama duž regije Mura–Drava–Dunav uvođenjem novih ekoturističkih proizvoda i prekograničnom suradnjom. Nacionalni park Dunav–Drava iz Mađarske istraživačku postaju u Izvaru pretvorit će u Ekoturističko središte u kojem će posjetitelji podučavati o zaštićenim prirodnim vrijednostima. Turistička infrastruktura prijamnoga središta u Sentešu će se unaprijediti, pa će se obnoviti podučavateljsko središte u Brlobašu. Predviđa se i izgradnja prihvatilišta za ozlijeđene ptice koje će posjetitelji moći promatrati i učiti o njima i o važnosti njihove zaštite.

KOLJNOF – Fara Koljnofa poziva vjernike i sve hodočasnike na kiritof, a jur i dan prije Velike Gospe, 14. augustuša, u srijedu na predvečernu mašu u mjesnu Hodočasnu crikvu u 19 uri s mladomašnikom iz Vedešina, Richardom Vegerbauerom iz jurske crikvene županije. 15. augustuša, velika maša je predviđena rano ujutro u 8 uri s monsignorom Ernstom Zonschitsom, farnikom iz Deutschkreuza na nimškom jeziku. U devet uri se služi na hrvatskom jeziku sveta maša s gostujućim dušobrižnikom Johannom Karallom iz Baumgartena, a u 10.30 uri se predstavlja sveta maša na ugarskom jeziku sa celebrantom mladomašnikom Lászlóm Aradijem iz vesprimske crikvene županije. Kako piše u Papinskom dekretu 14. septembra 2002.ljeta, „tijekom Ljeta vjere oni vjerniki ki se iskreno pokajaju, ispovidaju, pričestu i ki molu na nakanjenje Svetoga Oca i to npr. kad hodočastu u svetišća posvećenim Blaženoj Divici Mariji i tamo sudjeluju u molitvi i liturgiji, moru dobiti potpuni oprost.“ Tako valja svim nam na put krenuti...

PEČUH – U skladu s tradicijom, i ove je godine organizirana proslava Snježne Gospe. Godine 1690/91. Pečuh je zadesila kuga, pa su stanovnici obećali: oslobode li se zaraze, sagradit će kapelicu na Snježnom brdu što su ga tada zvali Kokas. Ljudi su rukama, u velikom broju upravo stanovnici tadašnje pečuške hrvatske (bošnjacke) četvrti u podnožju Snježnog brda, sagradili kapelicu. Dana 4. i 5. kolovoza u više je navrata služena sveta misa na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku, a 5. kolovoza organizirana je i procesija od Augustinske crkve do crkve Snježne Gospe gdje je u devet sati ujutro služena misa na hrvatskom jeziku.

BUDIMPEŠTA, DUBROVNIK – U sklopu 64. Dubrovačkih ljetnih igara, koje se održavaju od 10. srpnja do 25. kolovoza, 7. kolovoza na prostoru ispred dubrovačke katedrale, nastupio je Zbor Mađarskog radija. Zbor je osnovan 1950. godine. Njegov repertoar obuhvaća širok spektar klasičnih zbornih skladba, opere i oratorija. Posebnu pozornost Zbor poklanja djelima suvremenih mađarskih skladatelja poput Bartóka, Kodálya, Ligetia, Kurtága, Szokolaya, Petrovicsa, Balassa, Durkóa i Vajde, koja izvode usporedno s najuspješnijim djelima svjetske zbornske literature. Godine 1985. Zbor je za svoje vrhunske umjetničke dosege nagrađen prestižnom nagradom Bartók-Pásztory. Od 1992. do 2008. godine umjetnički ravnatelj Zbora bio je Kálmán Strauss, a od 2009. tu dužnost obnaša Csaba Somos.

Tristota obljetnica Gospina kipa u Judu

U marijanskome svetištu Judu (Máriagyüd) 7. srpnja proslavljena je 300. obljetnica kipa Gospe Judske. Misnom slavlju i cjelodnevnom molitvenim sadržajima sudjelovali su gotovo svi članovi Mađarske biskupske konferencije, mađarski episkopat predvođen ostrogonsko-budimpeštanskim nadbiskupom, kardinalom Péterom Erdőom. Na slavlje, između ostalih, iz susjedne Požeške biskupije u Hrvatskoj stigao je biskup Antun Škvorčević u pratnji kancelara Gorana Lukića, te Vlado Škrinjarić sa 150 hodočasnika iz Slatine. Misnom su slavlju nazočili i brojni Hrvati iz ove regije, štovatelji Gospe Judske. U pripravi za euharistijsko slavlje na liturgijskom prostoru pod nebom molila se sveta krunica na četiri jezika, među kojima i hrvatskome. Domaćin slavlja, pečuški biskup György Udvardy pozdravio je nazočne, posebno hodočasnike, na čelu s požeškim biskupom Škvorčevićem, donosi portal Požeške biskupije. Misnom je slavlju pribivalo desetak biskupa, brojno svećenstvo i više stotina vjernika, a svetu misu prenosio je i Mária Rádió, o njoj su izvijestila gotovo sva mađarska glasila.

Na samom početku misnoga slavlja kardinal Péter Erdő blagoslovio je umjetnički izrađenu kopiju kipa Gospe Judske. Prvo liturgijsko čitanje na svetoj misi pročitano je na hrvatskom jeziku. U svojoj homiliji kardinal Erdő podsjetio je na povijest judskog svetišta i kipa te istaknuo kako je nakon osmanlijskog kipoborstva kršćanski puk po kipu judske Gospe doživljavao blizinu Isusove Majke i iskazivao joj odanost te da je potom reformatorsko kipoborstvo bilo razlogom da su prvotni kip franjevci prenijeli u Osijek, a nakon opasnosti da je postavljen novi prije 300 godina. Istaknuo je kako je pobožni puk prihvatio novi kip u svijesti da nije on predmet njegova čašćenja, nego Isusova Majka koju štujemo u

različitim umjetničkim izrazima. Tijekom slavlja Hrvati su još nastupili u molitvi vjernih te za vrijeme svete pričesti pjesmom „Krist na žalu“, kao i pjesmom „Zdravo, Djevo“ koje je pjevao Mješoviti zbor harkanjskih Hrvata.

Nakon svete mise biskup Škvorčević je s vjernicima iz Slatine pohodio judsku baziliku te s njima održao marijansku pobožnost u kojoj su pjesmom i molitvom iskazali Isusovoj Majci svoju odanost. Biskup je podsjetio nazočne kako su brojni Hrvati, napose u vrijeme zajedničke hrvatsko-ugarske države i iz sadašnje Požeške biskupije, rado hodočastili u Jud, da je i u ovome svetištu na svoj način prisutna njihova srdačna odanost Mariji te da je današnje hodočastače Slatinčana svojevrsni nastavak spomenute povijesne povezanosti i svjedočenja blizine Hrvata Isusovoj Majci. Još je rekao kako neposredno nakon ulaska Hrvatske u puno članstvo Europske Unije valja spomenuti da i judsko svetište – koje je tijekom dugog vremena okupljalo vjernike različitih naroda – snažno podsjeća na to da pripadnost Katoličkoj crkvi nadilazi nacionalne i državne granice te da je kršćanska duhovna povezanost u temeljima Europske Unije i da ona u njoj ima svoju čvrstinu i snagu koja nadilazi političku i gospodarsku povezanost. Dodao je da ovim hodočastačem u Jud svjedočimo upravo to europsko marijansko zajedništvo. Istaknuo je da je u tome smislu znakovito što je prošle jeseni više od 600 vjernika Pečuške biskupije hodočastilo u Voćin na početku Godine vjere. Hrvatske hodočasnike pozdravio je potom Franjo Pavleković, biskupski vikar Pečuške biskupije za pastoral, te zahvalio biskupu Škvorčeviću i Slatinčanima što su se pridružili slavlju u Judu i najavio svoj dolazak na hodočastače u

Voćin 21. kolovoza, zajedno s judskim župnikom i voditeljem svetišta.

U svojoj homiliji mađarski kardinal Péter Erdő naglasio je da trebamo čuvati „građevine“, umjetnine vjere. Kapelice, križevi krajputaši, svete slike, kipovi diljem Europe nisu tek spomenici kulture prošlih stoljeća, nego dokazi i nositelji europske duhovnosti. I onda su oni nositelji duhovnosti ako su ranjivi, i onda ako mnogi ravnodušno prolaze pokraj njih. Bilo je to tako i za turske vladavine, kada su mnoge crkve, kapelice zauzeli, srušili, svete slike i kipove pustošili. Oslobođenjem Budima katoličanstvo se probudilo, što je sa sobom prije ili poslije donijelo i buđenje mađarske kulture, buđenje nacionalnog ponosa.

Podsjetio je kako je car Leopold II. bio uvjeren da je za oslobođenje Beča i izgon Turaka iz Mađarske zaslužna upravo Blažena Djevica Marija. Bilo je to doba u kojem je poljski kralj Jan Sobieski sa svojim vojskovođama nakon pobjede nad Turcima pod Bečom najprije otišao u kapelicu loretske Majke Božje zahvaliti joj na pobjedi. Fizička i duhovna obnova koja je uslijedila uz osjećaj zahvalnosti dovela je i do obnove hodočašćenja i u Jud.

Judska crkva

Papa Benedikt XVI. na blagdan Sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja 2008. godine, donio je odluku o uzdizanju judske crkve na razinu manje bazilike. Jud/Đud jedno je od najstarijih svetišta u Mađarskoj. U rimsko doba preko njega vodio je put iz Pečuha prema Osijeku. U podnožju brda, kod izvora stajao je Bogorodičin kip što su ga podigli kršćani ovoga kraja. Za dolaska Mađara ovo se mjesto naziva Eudu, latinsko ime je Đödő, ili Jödő, danas je Gyűd, a na hrvatskome Đud, odnosno Jud. Pečvarski benediktinci 1006. godine sagradili

su kapelicu iznad kipa Blažene Djevice Marije. Godine 1148. kralj Geza II. ovdje je zatražio pomoć od Bogorodice za vojnu protiv grčkog cara, i kapelicu je dao proširiti. Nakon Mohačke bitke 1526. godine, Turci crkvu nisu srušili, nego su je praznu prepustili najprije pravoslavicima, zatim reformatima. Ovo hodočasno mjesto neokrnjeno je prebrodilo turska vremena, ali je Gospin kip nestao. U ono se vrijeme čudni događaji zbivaju u Judu. Blažena Djevica se ukazala Šiklošcima Matiji Ispanju i Ivanu Kopicu, koji su se s posla vraćali doma. Gospa ih moli da crkva opet bude katolička. Godine 1687. Gabor Vechi, gospodar sigetske tvrđave, crkvu daruje katolicima. Judska crkva 1698. godine iz Koprivnice dobiva novi kip, što vjernici s velikim poštovanjem primaju.

Za Rákóczieve oslobodilačke borbe (1703–1711) opet se događaju čudne pojave. Gospin se kip najprije spašava u Šikloš, zatim u Osijek. Taj se kip i sada nalazi u osječkoj franjevačkoj crkvi. Pečuški biskup Franz Nesselrod 1713. godine novi kip daruje svetištu, on se i sada nalazi na glavnom oltaru. S pomoću vjernika i darivanjem obitelji Batthyány između 1739. i 1742. godine crkvu proširuju i grade samostan. Nastavljaju se čudna ozdravljenja, o kojima svjedoče godišnjaci samostana. Između 1723. i 1799. godine spominje se 302 ozdravljenja. Zbog njih papa Pio VII. 1805. g. Jud proglašava svetištem. Od 1860. g. omiljeno mjesto hodočasnika jest kip Bolne Gospe. Od kipa put vodi uzbrdo do križa što ga je dao postaviti pečuški biskup Sámuel Hettyei povodom 900. godišnjice opstojnosti katoličke Ugarske. U ljetno doba crkva postaje pretijesnom zbog mnoštva hodočasnika, zato je 1937/38. godine pokraj crkve, pod vedrim nebom sagrađen oltar.

Godina 1950. tužno je vrijeme za mađarske crkve: nacionaliziraju škole, raspuštaju redovnike, tako i franjevci moraju napustiti Jud. Otada se o crkvi brinu svjetovnjaci. Godine 1991. crkva dobiva novi krov, 1993. obojena je izvana, a 1994. iznutra, 1996. obnovljen je pod. Odonda crkva ima sadašnji izgled. I danas više tisuća ljudi dolaze ovamo hodočastiti, tražiti unutrašnju utjehu, što svijet, ma koliko bio bogat, ne može pružiti.

Branka Pavić Blažetin

Joško Šaller nije više predsjednik

Dosadašnji predsjednik Hrvatske samouprave u Gornjem Četaru je na kraju miseca junija položio svoju funkciju iz zdravstvenih uzrokov. Odstupio je od peljanja hrvatskih poslova u ovom južno-gradišćanskom selu, za što je bio odgovoran punih sedam ljet. Za vrime njegovoga mandata je osnovana folklorna grupa Četarci, pjevački zbor Rozmarin i tamburaški sastav, a uspostavljena je suradnja med HKD Četarci i FA «Ivan Goran Kovačić» iz Siska. Zahvaljujući tom odličnom prijateljstvu Sišćani su većputi darovali i knjige mjesnoj knjižnici i na raznorazne načine potpomagali hrvatsku zajednicu u selu. Bivši predsjednik je i nadalje zastupnik ovoga manjinskoga tijela skupa s Katalinom Rudak i Tivadarom Čerijem, a predsjedništvo je prikzeo njegov zamjenik Petar Nemet.

KOLJNOF – Pretprošle nedilje su se domom vratili tamburaši Štrabanci s jednotajedne velike muzičke turneje u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Kako je rekao dr. Franjo Pajrić, njev podupirač, dečki su putovali i svirali u promotivne svrhe sa nezatajenom zadaćom da očvrstu veze med Gradišćanskimi Hrvatima i Hrvatima ne samo u staroj domovini nego i u Bosni i Hercegovini, kade Koljnofci jur imaju partnersku općinu, hrvatski grad Kiseljak u samoj blizini Sarajeva, i u Boki Kotorskoj. Tri dane su boravili u BiH-u, potom su svirajući posjetili razne krajeve Hrvatske, od franjevačkih samostanov do turističkih mjesta, od Like do Dubrovnika, da bi potom nastavili put do Boke Kotorske kade još u Crnoj Gori živi znatan broj Hrvatov. Tamo uspostavljeni kontakti pravoda će se gajiti i u budućnosti, to je jedan od ciljev ove muzičke prezentacije koljnofskih talentiranih mladih junakov.

Samostalna večer KUD-a „Baranja”

U okviru programa ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara (koje se ostvaruju kroz ustrojstvo pečuškoga Hrvatskog kazališta), našao se i jedan hrvatski sadržaj. Naime Kulturno-umjetničko društvo „Baranja” 13. srpnja 2013. priredilo je samostalnu večer u Pečuhu na otvorenoj pozornici u Ulici Káptalan. „Baranja” pod vodstvom Đure Jeranta tijekom večeri predstavila je folklor kao sastavni dio plesnog teatra.

U prvom dijelu programa gledatelji su imali priliku pratiti tematske izvedbe poput Dodola, Kelemena, Spomena na Nikolu Zrinskog, a u drugom dijelu folklorne koreografije

plesu u Umjetničkoj školi „Baranja”, i umjetnički je voditelj Plesnog ansambla

hrvatskih plesova (bošnjačkih, šokačkih, bunjevačkih, gradišćanskih i podravskih). Početkom srpnja „Baranja” je dva tjedna boravila u južnoj Poljskoj na jednom međunarodnom plesnom festivalu zajedno s još devet plesnih društava s različitih strana svijeta. Bila je to i svojevrсна turneja društva sa svakodnevnim nastupima, i po dva puta na dan u raznim naseljima.

„Baranja” djeluje u okviru udruge koja već desetak godina ima i svoju plesnu školu, sjedište udruge je u okviru Sveučilišta u Pečuhu koje plesnom ansamblu i orkestru osigurava prostor gdje se dva puta na tjedan održavaju redovite probe. Plesni ansambl na repertoaru ima plesove svih hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj i mađarske plesove, a zna zaplesati i plesove drugih naroda. Đuro Jerant, od 2005. godine nastavnik narodnoga

„Baranja” i njegov koreograf od 1996. godine. Plesno društvo ima i svoj stalni prateći orkestar. U sklopu večeri nazvanoj Plesno kazalište KUD „Baranja” u prvom dijelu plesao je ove koreografije:

Zsuzsa Hágen – György Jeránt – Péter Kopeczky: Dodole; Zsuzsa Hágen: Kelemen; Zsuzsa Hágen: Emlék Zrínyi Miklósnak (Uspomena Nikoli Zrinskome). U drugom dijelu na repertoaru bile su ove koreografije: György Jeránt: Pogány környéki bosnyák táncok (Bošnjački plesovi iz okolice Pogana); Antal Vidákovics: Szerelmestánc (Ples zaljubljenih); Antal Vidákovics: Késes tánc (Ples

noževa); György Jeránt: Kátolyi sokác táncok (Katoljski šokački plesovi); György Jeránt: Peresznyei lakodalom (Prisička svadba); György Jeránt: Irigyek (Zavidni); György Jeránt: Bunyevác táncok (Bunjevački plesovi), Orkestar: Horvát dallamok (Hrvatski napjevi); György Jeránt: Dráva menti horvát táncok (Podravski hrvatski plesovi).

-hg-

Trenutak za pjesmu

Matko Peić

Fazan

Nesretan je
Kad ga psi
Nebu vinu
I u dragulj raskrile.

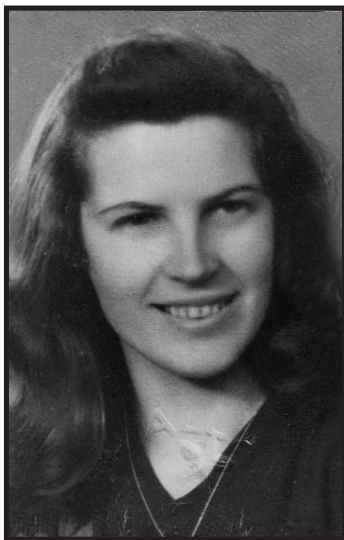
Sretan je
Kad od svoje zemlje
Neotkinut,
Ni zelen
Ni crven
Ni žut,
Čami u gorkom mirisu
Hrastove žile.

Anuška Vidaković Babić

22. travnja 1923. – 18. srpnja 2013.

U Pečuhu je u devedesetoj godini života preminula Anuška Vidaković Babić, kulturna djelatnica i učiteljica rodom iz Gare. Rodila se u bunjevačkohrvatskoj obitelji od oca Mate Vidakovića, krojača, i majke Kate Gojtan, domaćice. Njezin je otac volio knjigu, pa je Anuška od malih nogu prijateljevala s pisanom riječi. Kada je garski domoljub Antun Karagić pokrenuo amatersku kazališnu družinu u Gari, u rad se uključio i Anuškin otac Mato, a kada je

mлада Anuška navršila 16 godina, i ona se uključila u rad društva i ubrzo postala "glavna glumica" Antuna Karagića. Kažu kako je bila toliko nadarena da su je zvali na glumačku školu u Suboticu, ali je otac nije pustio. U garskoj amaterskoj kazališnoj skupini zbližila se s Alojzijem Babićem, Garcem, đakom somborske gimnazije. Izbijanjem Drugoga svjetskog rata Alojzije Babić se vraća u Garu, te se ubrzo ženi Anuškom Vidaković. Obadvoje 1946. godine pohađaju prvi tečaj za južnoslavenske učitelje u Pečuhu. Od školske godine 1946/47. zaposleni su u garskoj Hrvatskoj školi, Alojzije Babić kao ravnatelj, Anuška Vidaković Babić kao učiteljica. Bili su narodni učitelji. U doba Rezolucije Informbiroa Alojzije Babić i njegova supruga, te mnogi drugi svjesni Hrvati postaju Titovi „láncos kutya“ (psi na lancu), narodni neprijatelji. Narušavanjem odnosa između Staljina i Tita 1948. godine dolaze teška vremena za svjesne Hrvate u Bačkome trokutu i šire u Mađarskoj. Jedan od njih je i Alojzije Babić. On i njegova supruga dio su patnji i povijesti hrvatskih rodoljuba u Mađarskoj pedesetih godina 20. stoljeća. Optuženi su, pa tako i obitelj Alojzija Babića, za „kémkedes, hazaárulás, államellenes szerveszedés“ (špijunažu, veleizdaju, protudržavno organiziranje), nazivani su izdajnicima i špijunima, a u godinama nakon rehabilitacije bili su pod prismotrom, praćeni i prijavljivani, i to nerijetko od svojih sunarodnjaka i suradnika. Alojzije Babić osuđen je 1950. godine na deset godina zatvora, „avoši“ su bacali među sobom kao lutku njegovo dijete sve dok nije priznao kako je špijun i izdajica, kazivala je Anuška Vidaković Babić. Ona je izbačena iz škole, nakon pet godina dočekala je supruga, sa dvoje djece u kući svojih roditelja. Nakon toga obadvoje rade u Baji u zadružnoj prodavaonici garske zadruga. Rehabilitirani su i

određeni za učiteljicu u Kačmaru i ravnatelja kačmarske Hrvatske škole od 1956. do 1958. Zatim odlaze u Budimpeštu gdje se suprug Anuške Vidaković Babić zapošljava u DSJS-u, bavi se pitanjima školstva Hrvata, Srba i Slovenaca na području Mađarske.

Godine 1959. Alojzije Babić imenovan je ravnateljem Hrvatske osnovne škole u Pečuhu na kojoj dužnosti ostaje do smrti. 1974. godine. Obitelj se seli u Pečuh. Anuška Vidaković radi kao učiteljica, a nakon prijelaza s jednojezičnosti na dvojezičnost obavlja sve vrste poslova u školi..., pismo- noša, čistačica, i tako do mirovine, 1984. godine. Nakon suprugove smrti Anuška Vidaković Babić, majka dviju kćeri, Zorice i Milice, ostaje s desetogodišnjim sinom Goranom. Tada počinje pisati pjesme za djecu, novele, kazališne komade na bunjevačkoj ikavici. Neke njezine radove čitao je na Radiju Pečuhu novinar Branko Filaković. Jedan njezin kazališni komad uprizorili su Katoljci pod ravnanjem Mariške Ostrogonac Kolar. Posljednje godine života Anuška Vidaković Babić provela je u staračkom domu, uz redovite posjete kćeri Milice i njezine djece. Umrula je u pečuškoj bolnici. Njezini zemni ostaci bit će ispraćeni na vječni počinak 9. kolovoza u 10 sati i 30 minuta na pečuškom groblju.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava VII. okruga organizira izlet na karlovačke Dane piva. Autobus polazi iz HOŠIG-ova parkirališta (Budimpešta XIV., Kántorné sétány 1–3) u petak, 30. kolovoza, u 8 sati. Po planiranom programu autobus u Selce stiže u večernjim satima; zauzimanje smještaja i večera. Sutradan, 31. kolovoza, nakon objeda polazak u Karlovac, na Danima piva slobodni program, potom povratak u Selce. U nedjelju nakon objeda povratak u Budimpeštu, dolazak u večernjim satima. Cijena je putovanja 35 000 Ft (putni troškovi, 1 večera, 2 objeda, 2 večere). Tijekom putovanja o hrani i piću te osiguranju trebate se pobriniti sami. Podrobnije informacije od predsjednice samouprave Katice Benčik 06 30 200 3919.

Duhovni dan hrvatske mladine

petak, 16. augusta 2013.
u Koljnofu

“Vjerujem?!”

15.00^h početak: predavanje, diskusija ...

kulturni dom

18.30^h svetačna sveta maša

hodočasna crkva Crne Madone
zabava

Javite se kod:

kapelan Marko Mogorosić
marko.mogorosić@gmail.com
+36 30 374 89 74

Kan. P. Stefan Vukits OMV
stefan.vukits@martins.at
+43 676 880 701 299

Dojdite!

Ljeto vjere 2012-2013

Bogatstvo...

Foto: Á. Kollár

Lukoviški KUD „Drava”

Festival gibanice u Serdahelu – prigoda za prekogranično druženje

Godine 2001. organiziran je prvi Festival gibanice u Serdahelu, čiji je dobar glas stigao i u udaljenija mjesta Mađarske i Hrvatske, pa tako i trinaesti Festival u Serdahelu bio je mjesto gajenja dobrih hrvatsko-mađarskih prijateljstava. Na ovogodišnjem Festivalu, 3. kolovoza, sudjelovalo je trinaest natjecateljskih družina s više od 50 uzoraka gibanica iz Serdahela, Sumartona, Banoka, Letinje, Ostrogne (Eszteregnye), Majša, Donje Dubrave i Goričana. Cjelodnevna priredba osim gastronomskih užitaka pružala je niz programa za zabavu i rekreaciju: priređeno je međunarodno natjecanje u ribolovu, nogometni turnir između momčadi pojedinih ulica, izložba drvorezbarske kolonije, kulturni program, razne igrice za djecu.

Načelnici koji već godinama dobro surađuju: Mario Moharić (Goričan), Stjepan Tišler (Serdahel), Josip Grivec (Donji Vidovec)

Blažu Barti i njegovoj družini pripala je nagrada „Gibanica festivala”

Školsko dvorište u Serdahelu jedanput u godini pretvori se u golemu kuhinju u kojoj se peku gibanice s raznim nadjevima, kuha se gulaš, paprikaš, riblji paprikaš, peče se riba, kobasice, ipak, od svih jela najviše mirišu slatke slastice. Kako se čovjek približava mjestu događanja, sve se izrazitije osjeća miris vani-

lije, voća i drugih slatkih mirisa. To uopće nije čudo kada se tog dana peče golema količina gibanica. Premda je ove godine bilo manje sredstava za organizaciju, priredba je imala isti sjaj, za to su se pobrinule civilne organizacije mjesta i razni darovatelji.

Gibanica je takva vrsta slastice čija izrada ne poznaje granice, tijesto prihvaća mnoštvo raznovrsnih nadjeva, od slatkih do slanah, i tako može ugostiti raznoraznim okusima, ipak, u Pomurju najomiljenije su one uobičajene, nadjevne sa sirom te tikvicama i makom, stoga se i natjecanje objavljuje ponajprije u tim kategorijama, no nudi se mogućnost i za izvedbu pokusa u kategoriji „razno”.

One najbolje znaju tradicionalni recept

Hrvatskog sabora i načelnika prijateljskoga mjesta Goričana Marija Moharića, izaslanika župana Međimurske županije Josipa Griveca, parlamentarnog zastupnika Istvána Göndöra i majstore slastičarstva Pála Szabóa i Lászlóa Zilu. Predstavnici iz Hrvatske zahvalili su na dosadašnjoj suradnji Serdahelaca, načelniku g. Tišleru na pomoći u dosadašnjim europskim projektima i izrazili nadu da će i ubuduće biti prilike za suradnju sada već zajedno u Europi. Pál Szabó, predstavnik Mađarskoga gastronomskog saveza, koji je bio ujedno i predsjednik stručnog ocjenjivačkog suda, naglasio je važnost čuvanja tradicija u gastronomiji koje u posljednje vrijeme sve više dolazi do izražaja te zaželio dobro natjecanje. Družine su se ubrzo latile posla, mijesile su i razvlačile tijesto, ima tko je mijesio s jajima, netko bez njih, no glavno je bilo da se tijesto ne kida i da lijepo primi razne nadjeve. Naravno, svaka kuća ima svoje navike, pa se i nadjevi pripremaju na različit način, netko među sir stavlja kuhanu rižu, netko kuhanu krupicu da bude laganiji, netko stavlja više, netko manje maka, ali ipak najviše kreativnosti trebalo je u kategoriji „razno”. Tu nije bilo ograničenja, sudionici natjecanja izradili su gibanice s čokoladom i višnjama, đumbirom i smokvama, kozjim sirom i slaninom, šljivama i orasima, jogurtom i breskvama, te bi se moglo nabrajati. Mnogi su gibanicu ispekli u

Festival gibanice započeo je sa svečanim otvorenjem u deset sati. Nakon intoniranja mađarske i hrvatske himne serdahelski načelnik pozdravio je uzvanike, među njima zastupnika

Šaljiva scenska igra „Tri hruslavke” u izvedbi serdahelskoga zbora

staroj glinenoj posudi, što toj slastici daje poseban okus. Ocjenjivački sud, u sastavu slastičara g. Szabóa, g. Zile i Agneze Nađ, nije imao lagan zadatak, trebao je kušati ukupno 50 uzoraka gibanica od trinaest družina. Pri ocjenjivanju uzet je u obzir izgled,

okus nadjeva i tijesta, jakost ispečenosti, laganost nadjeva. Gospodin Zila, koji je već godinama u ocjenjivačkome sudu, reče da se osjetiti razvoj i glede skladnosti okusa, te je više pozornosti posvećeno i postupnom pečenju. Dodao je da ocjenjivanje jela nikada ne može biti objektivno jer jednom čovjeku godi jedna vrsta okusa, drugomu druga. Proglašenje rezultata uslijedilo je u odmoru kulturnog programa, nagrade je predao serdahelski načelnik Stjepan Tišler.

U kategoriji gibanice sa sirom: 1. mjesto osvojila je družina „Vješte pčelice” iz Ostrogne, 2. mjesto kuharice serdahelske škole, a treće mjesto „Mala ekipa” iz Sumartona.

U kategoriji gibanica s tikvicom i makom 1. mjesto osvojila je družina serdahelskoga Kulturnog i športskog društva, 2. mjesto kuharice serdahelske škole, a 3. mjesto „Mala ekipa” iz Sumartona.

Nagrada „Festival gibanice” dodijeljena je Blažu Barti i njegovoj družini, a posebnu su nagradu dobile „Serdahelske stare dekle”.

Svaka čast svim sudionicima, među kojima bih istaknula kuharice škole, koje su i ove

godine pekle gibanicu od 30 kila brašna, od zore kako bi svatko mogao kušati taj izvrstan desert.

Dok se u prijedodnevni satima pekla gibanica, na nogometnom igralištu, u organizaciji Kulturnog i športskog društva odvijale su se utakmice među momčadima pojedinih ulica, a na mjesnoj šljunčari mjesno ribolovno društvo priredilo je međunarodno natjecanje.

Veći broj posjetitelja počeo je stizati u poslijepodnevni satima kada je započeo kulturni program. Prvo su se predstavili najmlađi, vrtićka su djeca obradovala svoje roditelje, bake i djedove s hrvatskim igricama, plesovima, te plesom s kišobranama. Slijedio je program učenika mjesne osnovne škole. Predstavili su se modernim plesovima, Alex Kozma, učenik šestog razreda pjevao je popularne šlagere. Kaniški Mješoviti pjevački zbor ovaj put je donio pučke pjesme raznih hrvatskih regija, od Gradišća do Bačke. „Sumartonski lepi dečki” ni ovaj put nisu iznevjerili gledatelje, stigli su s vrlo poznatim hrvatskim pjesmama, što su i gledatelji pjevali s njima. Nezaboravan folklorni program nudio je KUD Donji Vidovec. Serdahelski Mješoviti pjevački zbor prvo se predstavio sa splotom pomurskih popijevaka uz pratnju harmonikaša Marka Gujaša, a zatim je slijedilo iznenađenje: iz redova publike, u kajkavskoj šaljivoj scenskoj igri dovikivali su jedan drugom i odigrali dramatiziranu priču „Tri hruslavke”. Publika, hvatajući se za trbuh, smijala se izvrsno prikazanoj priči. Festival je uvijek prigoda i za druženje mještana okolnih naselja i prijatelja s desne strane granice. Neki su iz Međimurja stizali čak biciklima da prvi put kušaju serdahelsku gibanicu, riblji paprikaš, gulaš ili kapljicu Udruge pajdaša vina iz Sumartona, koji su nudili kapljicu Kamarnovih gorica. Svatko je našao za sebe zabavu, djeca su mogla skakati na toboganu, voziti se autićima, a kada se spustio mrak, svatko se divio vatrometu i plesao uz glazbu zabavnog sastava Frey banda.

beta

Eva Kolman i kći Aleksandra, članice serdahelskoga kulturnog društva, prvi put se latile pečenja gibanice – i osvojile prvo mjesto

Tradicionalni recept gibanice sa sirom, kako ga „prepravljaju serdahelske sukačice”:

Od 50 dkg glatkoga brašna, osam žlica ulja, 1 žlica octa i malo soli i mlake vode po potrebi, zamijesi se tijesto, ostavi se počivati barem pola sata, nakon toga se razvuče i napuni nadjevom. Za nadjev se izmiješa 50 dkg svježeg sira, 2 dl kiselog vrhnja ili jogurta, 2 jaja, vanilin šećera, malo otopljenog maslaca (neki umiješaju kuhanu rižu ili krupicu da nadjev bude laganiji), i to se stavlja na tijesto i svine se. Svinuto dugačko tijesto razreže se na dijelove od deset centimetara i stavlja u zamašćenu posudu (po mogućnosti u glinenu) i nakraju se polije slatkim vrhnjem. Peče se na 190-ak stupnjeva 40-ak minuta.

Publika se glasno smijala i radovala scenskoj igri

Blic-intervju s Damiirom Mihovcem, Mikijem, predavačem Koljnofskoga tabora

„Mislim da je to vrlo dobra stvar, da uz to što nauče svirati, zapravo i taj hrvatski jezik ide im nekako bliže srcu”

Damir Mihovec iz Markuševca, kako ga svi poznaju u Koljnofu, Miki, jur peto ljetu dohadja u Gradišće i prvenstveno domaću mladinu vježba, uči, usavršava u tamburanju. Naravno, i ljetos smo ga našli med predavači tabora i za zatvaranjem jubilarne spravišća smo ga poiskali i s našimi pitanji.

Razgovarala: *Timea Horvat*

Po toliko ljet, Koljnof Vam more biti i drugi dom, ne?

– Da, točno. Ovdje sam zaredom već peti put i veselim se doći svake godine. Veselim se da svake godine ima sve više đaka, koji žele učiti tamburu, a i više ljudi koji uživaju u tamburaškoj glazbi, tak da mi je puno srce kad dođem u Koljnof.

Iako znamo da naš jezik se pomalo zgublja na ovom prostoru, imate li jezične poteškoće tijekom podučavanja, predavanja?

– Moram reći da nemam, zato što baš ovdje u Koljnofu puno mladih ljudi zna dobro govoriti hrvatski. Tu i tam ako se nađe netko tko ne zna, njihovi prijatelji koji znaju jezik, oni su meni na pomoć.

Koji je redosljed, koja je taktika, metoda cjelotajedne vježbe?

– Postoji dogovor da prije nego ja dođem ovamo, oni meni šalju popis pjesama koje njih interesira, koje bi htjeli naučiti. Onda ja to doma priredim. Kada dođem ovamo, odaberemo tih pjesama na koje mislimo da bi stigli napraviti u tih pet dana. Evo, ovaj tjedan smo uspjeli devet pjesama napraviti, i svaki dan smo imali probe po tri sata. Jutro, od 9 do 12, i popodne, od 17 do 20. U principu je sistem da na svakoj toj probi od tri sata jednu pjesmu naučimo i kako idu dani, učimo po još jednu i sve redom ponavljamo do završnog dana, dok ne damo taj nastup da ljudi vide, što smo radili.

Vi podučavate još na brojni mjesti tamburanje i u Hrvatskoj. Što je razlika med onom našom mladinom, što naliže sviranja?

– Nema razlike. Jedni i drugi vole tambure. Ima puno onih koji tu ljubav pokazuju s tim da ono što nauče, marljivo vježbaju te se trude da budu bolji svirači. Tako da je to meni isto, i tu i dolje.

Kako Vi vidite, koje su najpopularnije pjesme med našom mladinom?

– U zadnje vrijeme omladina voli pjesme kao što smo i mi večeras pokazali. Mi smo uspjeli na ovome taboru napraviti recimo tri pjesme, koje nisu tipične tamburaške, nego koje su iz nekakve pop-glazbe. Mladi ljudi slušaju dosta pop-glazbu, dosta naših pop-izvođača, poput Gibonija, Parnog valjka, Olivera, Magazina i tako dalje. Onda kada ja dolazim, oni mi znaju metnuti te pjesme i izvođače isto, a meni je drago da zapravo vole slušati i pop-glazbu, i zabavnu glazbu, i tamburašku glazbu, da nisu samo u jednom

opstao hrvatski jezik. To sigurno nije jedino, nego treba uz to jezik u školama, a i roditelji trebaju učiti doma djecu, ali mislim da je ovo dobar put za onu djecu, koja nisu sigurna da li im ta jezik treba ili ne. Možda si misle da njima taj hrvatski neće trebati, ali kroz folklor i kroz tamburu, i ta druženja i te probe, oni se zbliže, oni stvaraju prijateljstvo, oni razgovaraju na hrvatskom jeziku i u krajnjem slučaju moraju slušati i nas, predavače, koji govorimo hrvatski. Mislim da je to vrlo dobra stvar, da uz to što nauče svirati, zapravo i taj hrvatski jezik ide im nekako bliže srcu. Ja vjerujem u to!

Tu smo za službenim zatvaranjem ovoga tabora, pak mora se pitati na kraju, je li uči-

smjeru. To je dobro za njih, odnosno to je dobro za sve.

Svi tamburaši koji znaju igrati, svi su talentirani?

– Nisu svi talentirani, ali ja bih rekao da je kod glazbe inače tako, da ako je talent u pitanju, možda je to 10%, a rad 90%. Ako čovjek nešto voli i želi i ako si da tome truda da vježba, onda sigurno će biti uspjeha.

Mnogi ovde u Gradišću kažu da s tamburom i folklorom nećemo moći spasiti naše hrvatstvo. Kako Vi vidite, imamo li kakav izgled, ufanje da ćemo ostati još nekoliko ljet ovde?

– Ja mislim da mnogi koji to kažu, krivo kažu, jer su folklor i tambura sigurno jedan temelj naše kulture, našega društva. Oni kao temelj tradicije jako puno pomažu da bi

telj, majstor zadovoljan onim što je napravio s dicom?

– Ja ne samo da sam zadovoljan svojim djelom koji sam napravio s dacima nego sam zadovoljan i radom druge grupe, koju je učio svirati moj kolega Tibor Bün, i koja je isto tako, jako dobro naučila svoj program. Bio je tu i Nenad Breka koji je učio folklorista, koji su, evo, uspjeli u pet dana napraviti jednu koreografiju koja je bila vrlo interesantna i vidili smo da se jako dopala i ljudima. Mislim da svi skupa mogu biti zadovoljni onim što je bilo, a publika je pokazala s pljeskom svoje priznanje izvođačima.

Znači, onda vidimo se drugo ljetu opet u Koljnofu?

– Što prije! Možda čak ne bi trebali čekati ljetu, možda već u zimi napravimo nešto...

Tamburaški i plesачki tabor u Koljnofu jubilirao

Šezdeset mladih sviračev i folklorošev na usavršavanju

Koljnof je i dosad stao na glasu kot jedno od najjačih tamburaških gnjazdov, ne samo u Gradišću nego po cijeloj Ugarskoj. Morebit u nijednom selu ne bi mogli skupasabrati toliko sviračev, toliko tamburaških sastavov, toliko ljubiteljev tamburaške glazbe, kot u ovom naselju. Zato nije ni za čuditi da se je na ovom mjestu pri folklornoj i tamburaškoj dje-laonici našla krema naše mladine, sredinom prošloga miseca.

Učitelj Tibor Bün s prvom grupom

Tamburaškom mašom su najprlje hvalu dali 19. julija, uvečer u 18 uri u koljnofskoj Hodočasnoj crikvi pred kipom Črne Madone i Putujuće Celjanske Marije, svirači i folkloroš, kih šezdeset mladih ljudi, ki su ta tajedan svoje vrime i trud ofrovali na hrvatskom folklornom oltaru. Pohodniki 10. Tamburaškoga i plesáčkoga tabora u Koljnofu su simo dospili iz Slovačke, Hrvatske ter uglavnom iz gradišćanskih sel, a tako i iz drugih mjest cijele Ugarske, kade nek živu Hrvati. Po tom ki nam brani konstataciju, ov tabor je bio medjunarodni, k tomu još i jubilarni. Ljeta 2004. je tabor prvi put održan u Šopronu, potom je prekinut 2008. ljeta, prvenstveno zbog financijskih problemov. Onda se je odselio u Koljnof ter tamo med skromnijimi okviri je nastavljena tradicija. Ljetos je ponovo pala odluka, treba proširiti i u većem volumenu održati ovo tamburaško i plesáčko okupljanje. Uz financijsko pokriće mjesne Hrvatske samouprave i Koljnofskoga hrvatskoga društva glavni organizator tabora i sam vrsni tamburaš, Geza Völgyi je i ljetos uspio „nabaviti“ odlične predavače. Po uputi Damira Mihovca, Mikija, legendarnoga tamburaša iz Markuševca, Tibora Büna, učitelja Škole hrvatskoga folklor, i Nenada Breke, koreografa i osnivača Medjunarodnoga folklor-noga ansambla, najavljeniki su se skoro tajedan dan učili, osvojili novo znanje i usavršavali se u svojoj „znanosti“.

– Ov tajedan ste čuda ča skupa doživili, takorekuć u srcu našega Gradišća. Muzika i tanac su postali poveznica u kojoj ste se našli, a u glazbi vaših tamburic, u glazbi Hrvatov pak smo prepoznali vas. Iz vaše radosti, ljubavi nazvišćujete i ovde u crikvi Božju melodiju, a iz te radosti ča ste doživili, dotaknete i potaknete ljude na dobrotu i lipotu, nas, ki ne znamo dobro svirati i ne znamo lipo tancati –

je rekao u svojoj dvojezičnoj prodiki pri mašnom hvalodavanju mladi dušobrižnik Koljnofac, Marko Mogyorósi, ki je ne samo pri crikvenom obredu nego i potom rado pogledao program taborašev, to jur u mjesnom Kulturnom domu. Prepuno ljudi je došlo, med njimi i Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Ugarskoj, Rade Janković, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj, ter i Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, potirani znatiželjom, što su svega naučili taboraši ki spali nisu jako, tako je rekao Geza Völgyi, peljač tabora ter je zato dodao, da puno su vježbali na svoji instrumenti, ali se uprav spojili u

spletu različitih plesnih varijacijov. Tiboru Bünu, ki je prvi put boravio u Koljnofu, tamburaškom majstoru i na Školi folklor, su podiljeni u grupi „početniki“, ki su potom takov koncert dali da človičku se je koža naježila od lipote. Klapsku pjesmu rijetkokrat čujemo u takovoj odličnoj izvedbi na tambura, ali našoj mladini to nije postavilo nikakov problem. – *Ja nigdar ne minjam konja koji pobjedjuje, nego ga šaljem dalje na utrku* – komentirao je vodja folklorošev na taboru Nenad Breka našu primjedbu da Glamočko kolo pleše i MFA ter i židanski Čakavci ter je nastavio: – *Ovde je zato to bilo specifično, kad nije bilo dovoljno mužev, pak smo morali malo improvizirati. A uz to nismo htili još plus tarhete nanositi tamburašem da sviraju još i našu koreografiju i zbog toga smo se odlučili za ovo starobosansko gluho kolo, ali od Slavonije, Medjimurja, Zagorja i Prigorja došli smo sve do Dubrovnika za ovo kratko vrime u plesu, a ostalo nam i vrimena za druženje, što je jako bitno. Geza Völgyi vidljivo je bio zadovoljan tim programom kojim su diozimatelji tabora oduševljenoj publici polagali račun i većputi rekao: „Fantastičan tabor je završen, jer je bila fantastična ekipa uz vrhunske predavače!“* Od njega smo čuli da iako je trening bio jako naporan, svaki je redovno pohadjao probe i sve su naučili što su im predložili učitelji, tako su prez sumlje svi išli doma s većim znanjem nego s kojim su dospili u koljnofski Etno-memorijalni centar. A što je to? Po riči Geze Völgyija, to je opet ideja dr. Franje Pajrića, u kom se znaju došljaki smjestiti, nahraniti i sadržajno na korist zajednice potrošiti vrime u redovnoj djelaonici. A za to su svi uvjeti dani u središću Koljnofa, u Kulturnom domu i hrvatskom restoranu i panzionu Levanda. Iako je došlo dosta ljudi, dalo bi se još, u slučaju najavljenikov, mladinu još smjestiti. Hrvati iz Hrvatske, Ugarske i Slovačke lipe dane su proveli skupa u stručnom peljanju, u blizini folklor, prijateljev i novih poznanstav. Ta atmosfera je durala još i zadnju noć, kad su taborašem došli svirati i petroviske Koprive. Tabor se pravoda nastavlja kletu, u isto ljetno vrime, na istom mjestu. A donidob, svakom koljnofskom pohodniku je dužnost svirati, plesati, širiti i gajiti tradiciju u svojem krugu, a uz ostalo i govoriti nad tradicionalnim glazbalom i u kolu na jeziku naših pradičov.

Folklorni naraščaj je osiguran u Koljnofu

Dan sela Tomašina

Žitelji mjestanca Tomašina na obali Drave uvijek rado očekuju goste u svoje prekrasno mjesto opkoljeno šumama, pa srdačnom pozivu nisu mogli odoljeti ni podravski Hrvati. Tako 6. srpnja na Dan sela Tomašina stigli su u velikom broju kako bi se družili kroza šport, kuhanje i kulturni program.

Program KUD-a Podravina i Drava

U Podravini Područna hrvatska samouprava, na čelu s Jozom Solgom dobro surađuje s mjesnim hrvatskim samoupravama, što je vidljivo i pri sustavnim organiziranjem regionalnih programa i međusobnim posjećivanjem priredaba.

Seoske samouprave, uključili su se i Hrvatska, Romska samouprava te stanovnici socijalnog doma. Načelnik mjesta Jozo Šabac kaže da je u cijelom naselju zajedništvo vrlo dobro, a Hrvatska se samouprava također trudi da svoje programe uskladi sa seoskima. Tijekom godine organizirala je tečaj hrvatskoga jezika koji su pohađali dvanaestero. Vidljiva je njezina aktivnost u mjestu i po izjašnjavanju pripadnika hrvatske nacionalnosti na zadnjem popisu pučanstva, reče

Načelnik Jozo Šabac srdačno je primio članove hrvatskih kulturnih društava

Dan sela Tomašina bio je pravi dokaz za to da i mala seoska zajednica sa svega četiristo žitelja može organizirati pravu regionalnu priredbu. U organizaciju priredbe, osim

načelnik, popisano je 52 Hrvata. On se nada da će i na predstojećim izborima također uspjeti organizirati hrvatsku samoupravu. Inače prema povijesnim spisima, u Tomašinu potkraj 18. stoljeća još su u većem broju živjeli Hrvati, sadašnje hrvatsko stanovništvo dio je njihovih potomaka, odnosno doseljenici iz drugih hrvatskih sela. Predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Dragica Silović Šabac rado se primila dužnosti predsjednice, ona nikad nije zaboravila svoje korijene i sada se raduje da hrvatsku kulturu može gajiti i u Tomašinu. Kako bi hrvatska zajednica ojačala u mjestu, smatra da je potrebna i pomoć Hrvata iz drugih podravskih mjesta, upravo zbog toga se raduje takvim zajedničkim priredbama. Tomašinski Hrvati uvijek odlaze i na druga hrvatska mjesta kako bi se družili i bili u jačem dodiru s hrvatskim jezikom i kulturom. Oduvijek je voljela hrvatsku kulturu i kada je imala mogućnosti, pokušala se povezati s Hrvatima i iz drugih mjesta.

Dan sela Tomašina započeo je nogometnim turnirom uz sudjelovanje momčadi podravskih naselja, te natjecanjem u kuhanju. Kulturni je program počeo predvečer, a do tada je stigao i pljusak, no vješti plesači barčanskoga KUD-a Podravina i lukoviškog KUD-a Drava nisu marili za kišu, bez obzira na klisku pozornicu savršeno su otplesali zajedničku podravsku koreografiju. Gledatelji pod šatorima još više su se približili, razgovarali i družili.

beta

Nastup muških članova kulturnih društava

Proslava Hrvatov u Nardi

Dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, s domaćimi tamburaši

Nema ljeta prez hrvatske proslave u Nardi, ku svenek skupa organizira Seoska samouprava s mjesnom Hrvatskom samoupravom. 7. julija, u nedilju, još jednoč se je napunio šator, koji je po običaju postavljen na velikom dvoru Kulturnoga doma. S otpodnevnom taborskom mašom, ku su služili farnik Čajte, Čembe i Vincjeta, Branko Kornfeind i skupni gospodin sel u Pinčenoj dolini Tamás Várhelyi, je zapravo započeto svečevanje. Pozivu su se ovput odazvali brojni časni gosti, još i prik granic, uz ostalo dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, skupa s hižnom družicom, Rajko Dumančić, zagrebački brigadir, takaj sa ženom, Richárd Tircsi, peljač Odjela za međunarodne veze u Ministarstvu ljudskih resursa, Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Dražen Srpak, gradonačelnik Murskoga Središća, i Gabriel Werner, načelnik partnerske općine Čembe. U kulturnom programu je najprlje nastupala sa starimi čemskimi jačkami obitelj Benčić, za njimi su zaguslali domaći tamburaši u pratnji mjesnoga jačkarnoga zbora. Na Hrvatski dan u ovu dob viker su pozvani i dragi prijatelji iz Odre s KUD-om Mladost, a ovom prilikom su mogle zajačiti u Nardi i sambotelške Djurdjice. Na kraju programa su svi izvodjači otpjevali jednu gradišćansku i jednu turopoljsku jačku, na najveće veselje publike.

Kristina Glavanić, načelnica Narde, i Julijana Bošić-Nemet, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, ni ovput nisu pustile nikogar na put prez dara na spominak iz južnogradišćanskoga sela. Daljnju dobru atmosferu na balu je garantirao petroviski svirač Janoš Timar.

-Tiho-

Foto: Petar Nemet

Svi izvodjači na kraju programa

Jubilarno okupljanje Hrvatov na sambotelском Glavnom trgu

Franci Jurašić pozdravlja goste sa svojim zborom Djurdjice

Po peti put su priredili skupa Hrvatski dan u Sambotelu, Društvo sambotelških Hrvatov i gradska Hrvatska samouprava, 6. julija, u subotu. Scenarij dana je bio isti, kot i svako ljeto. Najprlje su se Hrvati iz grada i iz okolišnih sel pomolili u crikvi Sv. Norberta pri maši, ku je služio kanonik Štefan Vuković, biškupski vikar za hrvatske posle Željezanske biškupije, u pratnji još brojnih naših farnikov. Potom je svečana povorka slavljjenikov krenula prema Glavnom trgu, kade je pod velikim šatorom još mnoštvo ljudi dočekalo bogati kulturni program, laku glazbenu zabavu u vrućem otpodnevu. Jubilarno okupljanje Hrvatov je otvorio dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Ugarskoj, ter pozdravne riči je uputio nazočnim i gradonačelnik Tivadar Puskás, kot i sami domaćini Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelških Hrvatov, i Laslo Škrapić, predsjednik Hrvatske samouprave u Sambotelu. U programu su se predstavili brojni folklorni ansamblji iz okolišnih sel, kot i najpoznatiji hrvatski jačkari i jačkarice iz grada, Djurdjice. Komu se je vidila hrvatska atmosfera, još do polnoći je mogao mulatovati, tancati i pominati se, vekšinom, pravoda, po hrvatski.

-Tiho-

Foto: József Horváth

Tancoši HKD-a „Četarci“

Dio publike, u prvoj redici sa časnim gosti

Petra Grišnik najbolja glumica kazališne sezone 2012/13.

Petra Grišnik, glumica, Kazalište „Csiky Gergely“: „Osjećam ljubav gledatelja tijekom predstave, ali to je ipak nešto drugo, onda čovjek osjeća kada pozornost i energiju dobiva od gledatelja, odozdo, onda je to neprocjenjivo blago i veoma dojmljivo. Ali kada meni kao glumici gledatelji na ovako neposredan način iskazuju ljubav, to je jednostavno nevjerovatno“

Glasovanjem publike kapošvarkoga Kazališta „Csiky Gergely“, najbolji je glumac kazališne sezone 2012/13. János Kiss Sarkadi, najbolja glumica Petra Grišnik, a najbolja sporedna glumica Zsófia Czene. Riječ je o starom običaju kazališta Šomođske županije da publika potkraj svake kazališne sezone odabere najboljega glumca, glumicu i sporednoga glumca. Priznanje u obliku male diplome dodjeljuje se u okvirima gala večeri, kojom se simbolično zatvara kazališna sezona. Nadarena, lijepa i mlada glumica svoju kazališnu karijeru započela je 1999. godine u pečuškom Hrvatskom kazalištu te nakon diplome zaigrala na kazališnim daskama spomenutoga kapošvarkoga kazališta. Kazališne sezone 2012/13. godine publika ju je mogla vidjeti u ulozi Antigone u tragediji Sofokla, redatelj je predstave Gábor Ruzsnyák, Hajnalka Reszlik u predstavi Finito te Viloa Pálmai u komadu Othello u Gyulaházi

autora Istvána Tasnádia, redatelj je Pál Göttinger. Prošle kazališne sezone, nažalost, nije glumila u predstavama Hrvatskoga kazališta. Svojim uzorom smatra mađarsku glumicu Pirosku Molnár, koja joj je mnogo pomogla pri karijeri, a najveći joj je bio izazov zajednički raditi s redateljem Jánosom Mohácsiem. Iduće, kazališne sezone 2013/14., scensku umjetnicu Petru Grišnik čekaju glavne uloge primjerice u Ostrovskovoj komediji, u predstavi temeljem djela Thomasa Manna, ali glumit će i u predstavi za mladi naraštaj. Budimpeštanska će publika imati mogućnost vidjeti njenu igru u rujnu, kada će u okvirima Smotre provincijskih kazališta u budimpeštanskom Kazalištu Thalia gostovati i kapošvarko Kazalište „Csiky Gergely“.

k. g.
Foto: Ákos Kollár

NARAD – Ove je godine, 27. i 28. srpnja, u Naradu (Nagynyárád) 14. put priredjen državni Festival „kékfestő“. Premda on ima njemački značaj (jer je polovina stanovništva naselja njemačkog podrijetla, a to potvrđuju i brojni izvođači njemačkoga folklornog blaga), u programu

su se predstavile i pjevačice pečuškoga zbora „August Šenoa“ u pratnji Orkestra Vizin. Na taj su se način ondje začule i hrvatske (dalmatinske, podravske i bošnjačke) pjesme, na radost malobrojne hrvatske zajednice u Naradu.